

TISZTELT KOLLÉGÁK, KEDVES SZERZŐINK!

A *Közlekedés- és Technikatörténeti Szemle* 2026-os lapszámát saját tematikával jelentetjük meg.

Kármán József A nemzet csinosodása című művében fogalmazta meg, hogy „[...] Eredeti munkák gyarapítják a tudományokat, csinosítják a nemzetet, és emelik fel a nagy nemzetek ragyogó sorába.” Magyarország 19. századi történetét pedig szokás sikertörténetnek nevezni, hiszen kiemelkedő személyiségek eredeti munkái révén indult meg a nemzet csinosodása.

Az 1820-as évektől egyre élénkebb kapcsolatkeresés figyelhető meg az arisztokrácia, a honoráciorok, valamint a vidéki nemesség és városi polgárság között. Ebben a kapcsolatkeresésben kulcsszerepet játszott a Habsburg család magyar ágát megalapító József nádor. Magyarország csinosodása szempontjából meghatározó célkitűzések voltak a - mai szóval mondott - infrastrukturális beruházások, a nemzetközi tudástőke bevonása, valamint a nyitás a világkereskedelemben való részvétel érdekében. Megemlítenéd, hogy az ő kezdeményezésére épült meg a Gellért-hegyi csillagvizsgáló is.

József nádor korában megemlítenéd infrastrukturális beruházások között kiemelendó a hajózhatóságot elősegítő al-dunai sziklarobbantások és a Széchenyi út kiépítése, a dunai és tiszai folyamszabályozási munkálatok megtervezése, valamint törekvés a szénbányászat fellendítésére. A nemzetközi tudástőke bevonása szempontjából kiemelkedő jelentőségű az első Dunagőzhajózási Társaság megalapítása annak nemzetközi járatrendszerre és hajógyára(i) miatt, Ganz Ábrahám vállalat alapítása, valamint a Lánchíd megépítése. A világkereskedelemben való részvétel a reformkorban még erősen importfüggő állapotot mutatott, azonban a század végére Magyarország jelentős exportáló hatalommá vált elsősorban a fiúmei kikötő révén.

József nádor életének utolsó teljes évében, vagyis 1846-ban megnyílt a Pest-Vác vasútvonal, elindult a gőzhajózás a Balatonon, az első Dunagőzhajózási Társaság 1880-ig érvényes privilégiumot kapott kamatbiztosítással együtt, hovatovább ebben az évben jelent meg Kossuth Lajos *„Tengerhez magyar! El a tengerhez”* című kiáltványa, valamint ebben az évben jött létre a nádor nevét viselő Ipartanoda.

MAGYAR MŰSZAKI
ÉS KÖZLEKEDÉSI
MÚZEUM

József nádor, a „legmagyarabb Habsburg” emléke előtt tisztelegve a Közlekedés- és technikatörténeti Szemle 2026. évi tematikus számának középpontjában Magyarország 19. századi fejlődése, annak Trianon utáni kifutása, illetve recepciója áll. A lapszámba olyan szaktanulmányok kéziratait várjuk, amelyek önálló kutatásokon alapulva foglalkoznak a korszak közlekedés- és technikatörténeti vonatkozásaival a következő megjelölt témakörökben a 18. század végétől az 1930-as évekig:

- Infrastrukturális beruházások története, vállalkozás- és gyártörténet
- Nemzetközi és hazai tudástőke kapcsolatrendszere, hatása a magyar iparosodásra
- Hazai tudástőke importja, magyar mérnökök külföldi szerepvállalásai
- Magyarország részvétele a világkereskedelemben
- Technikai fejlődés, külföldön szerzett szaktudás alkalmazása Magyarországon
- Művészeti és dokumentarista ábrázolások Magyarország ipari, közlekedési és technikai fejlődéséről

Természetesen más, a korszakhoz és a témakörhöz kapcsolódó kutatások is helyet kaphatnak.

HATÁRIDŐK:

- **Absztrakt leadása:** 2026. január 30.
- **Kézirat leadása:** 2026. június 5.
(Hosszabbítás csak előzetes egyeztetés után lehetséges!)

FORMAI ÉS TARTALMI KÖVETELMÉNYEK:

- **Absztrakt terjedelme:** 200–300 szó.
- **Kézirat terjedelme:** egy szerzői ív (40 000 karakter) $\pm 20\%$.
- Csak máshol eddig nem publikált tanulmányokat és forrásközléseket fogadunk.
- A részletes formai és szakmai közlési útmutató elérhető a honlapunkon:
<https://kozlekedesimuzeum.hu/hu/magunkrol/kozlekedes-es-technikatorteneti-szemle>

KAPCSOLAT:

- **Postai cím:** Budapest, 1117 Kaposvár utca 11–13.
- **Telefon:** +36 70 702 4056
- **E-mail:** balazs.tinku@kozlekedesimuzeum.hu

Várjuk szíves jelentkezésüket és értékes kutatásaikat!